

Íbúðarspurningurin í Havn:

Skarvaðu peningin til íbúðar- endamál av fíggjarætlanini!!!

Býráðið er sum heild konservativt. Eingin veruligur íbúðarpolitikkur verður ríkin. Býráðið má seta pening av, so farast kann undir bygging av íbúðum og kømum til útleigan, sigur Leivur Johannesen, formaður í sosialu nevnd býráðsins, í viðtali við Sosialin um íbúðartrupulleikarnar í Havnini, sum gerast stóðugt verri.

Í Sosialinum 13. januar segði Hanna Lisberg í eini samrøðu:

»Tað tykir mær, at býráðið ikki skilur álvaran av hesum, tá tað í dag veruliga er neyðugt at skilja foreldur og børn sundur, bert tí tey einki hava at búa í.«

Hetta er ein álvarsleg ábreiðsla til Tórshavnar býráð. Ger býráðið einki við íbúðarspurningin?

— Fólk kunnu ikki lata allar byrðar og skyldur til býráðið at loysa. Spurningurin er, hvussu langt býráðið kann ganga. Hóast alt er Tórshavnar býráð tað einasta býráðið í Føroyum, sum hevur gjørt nakað við spurningin. Og harafturat skulu vit minnst til, at stóðugt koma fólk til Havnar av bygd.

— Tað hendir seg ofta, tá fólk á bygd fara frá hvarjum øðrum, at mammann við børnum kemur til Havnar, tí her er arbeiði at fáa. Skulu vit í framtíðini klára at hýsa øllum fólkatreyminum, sum kemur til Havnar, kunnu vit rokna við einum skattaprocenti av heilt øðrum dimensiónum, enn vit nú hava

Gera stóðugt ábøtur

— Í dag hevur kommunan umleið 70 íbúðir til útleigan. Góðskan er undir tað, sum fólk í meðal búa í, men kommunan er farin undir systematiskar ábøtur

ur. Peningur til hetta endamálið hevur verið á teimum seinastu fíggjarætlanunum. Miðstöðuhiti verður t.d. lagdur inn, har tað er møgulegt. Hetta arbeiðið heldur fram. Roynt verður annars í allar mátar at hampa um íbúðirnar, so tær verða so góðar at búa í sum møgulegt og siggja væl út.

— Eru nógv av teimum, sum búa við til leigu hjá kommununi, ikki før fyri at fáa sær egin hús?

Eru betur fyri

— Tað eru fleiri millum ár og dag sum siga upp, tí tey flyta í egin hús, men til tað er at siga, at hesir leigjararnir eru kanska beturi fyri, tí leigan, sum kommunan tekur, er væl lægri enn á fríá marknaðinum.

— Er hon ikki ov lág?

— Í nógvum førum haldi eg hana vera nakað lága, men í teimum nýggjaru húsum er hon ikki óhóskandi.

Tó er hon lægri enn leigan í tí privata bólkunum. Vit kunnu bara taka eitt kamar sum dømi. 800 kr. í leigu um mánaðan er ikki óvanligt, meðan fáar íbúðir hjá kommununi koma upp í hesa hædd.

— Men trýstið á kommununa er ógvuliga stórt. Fólk ringja úr øllum Føroyum og spyrja um íbúðir dagliga. Fólk hava ta fatan, at Tórshavnar komm-

una útvegar fólk íbúðir uttan nakað.

Tóku peningin av aftur

— Men hevur Tórshavnar býráð ikki gjørt alt ov lítið við at byggja leiguíbúðir?

— Sosialnevndin hjá býráðnum setti hálvaaðru millión á næstseinastu fíggjarætlan sum eina byrjan til at byggja íbúðir, men tá fíggjarætlanin skuldi viðgerast og góðtakað, varð skarvað av og eftir stóðu EINS 100.000 kr. til íbúðarbyggingar.

— Kemst hetta ikki av, at býráðið hvorki rekur ella hevur nakran veruligan íbúðarpolitikk?

— Tað kunnu vit gott siga. Býráðið er í síni heild konservativt. Tað er í øllum førum mín áskoðan. Og her er grundin til vánaliga íbúðarskilið helst eisini at finna.

Áttu at bygt íbúðarblokkar

— Nú sigur tú, at býráðið í síni heild er konservativt. Hvussu kundi tú so hugsað tær, at ein solidariskur íbúðarpolitikkur varð ferdur. Serliga verður hugsað um leiguíbúðir og kømur?

— Tað vildi ikki verið órimuligt, um býráðið setti ein vissan prosentpart av á hvørja fíggjarætlan til íbúðarendamál. Peningurin kundi verið brúktur til bygging av íbúðarblokkum við íbúðum og kømum í ymskum stóddum til eina hóskandi leigu. Um kommunan bara setti eitt prosent av, hevði tað verið umleið trýkvart millión í ár.

— Annars mugu vit ikki gloyma, at útstykkjarnar til vanlig sethús ikki kostar kommununi so lítið.

Onga íbúð í eitt heilt ár

Soleiðis sigur ein kona í Havn við myndablaðið Nú í Havn í desember 1978:

»Í byrjanini høvdu eg og børnini eina góða íbúð, men tá húsini skuldu seljast, vóru vit uppsægd, og fingur triggjar mánaðir til at finna aðra íbúð. Tað hevur tó ongantíð verið lætt at finna eina íbúð í Havnini, og vit vóru heldur ikki so heppin, at tað eydnaðist okkum. Sum seinasta loysn fingur vit loyvi at flyta inn í kjallaraíbúð, men her skuldu vit ikki stóðga ov leingi, tí bert triggjar vikur eftir innflytingina, vórðu vit blakaði út aftur.

Tað er umleið eitt ár síðani, og enn havi eg ikki fingið nýggja íbúð. Hetta ger, at eg í dag livi uppá vælivilð frá vinum og familju, og havi sostatt ikki eitt skáp at hanga míni klæðir, tians heldur eitt stað til at seta mínar møblar. Teir eru spjaddir út um alla Havnina, har onkur hevur pláss at herberga teimum.

13 ára gamli sonur mín, sum eg heldur ikki havi kunnað gjørt nakað fyri, orsakað av íbúðartrupulleikunum, er nú farin á Háskúlan í

Havn, har hann gongur í skúla og býr samstundis. Hann er fegin yvir at vera har, men her standast eisini trupulleikar av, at eg ikki kann bjóða honum eitt stað fyri okkum sjálvi í vikuskiftunum, tá hann hevur fri frá skúla. Ein kann hugsa sær, hvussu tað kenst fyri mammu og son, ikki at kunna vera saman fyrir seg sjálvi, tá einhver mamma veit, hvussu stóran tørv eitt barn í tí aldrinum hevur fyri at vera saman við mammu síni í frið og náðum.

Niðurstøða okkara at vit hugsa okkum at seta búg í Danmark, har umstøðurnar hjá einligum kvinnum við børnum eru munandi betri enn í Føroyum. So mikið beiskari er hetta fyri meg, tá eg havi gott starv og soleiðis lættliga kundi livbjarga mær her á steinum. Tað verður heldur ikki lætt hjá okkum at skifta umhvøvi til eitt fremmant land, tá vit alla okkara tíð hava búð í Føroyum, og treyðugt vilja her frá.

Nógv sethús til annað endamál

— Eitt annað, sum eisini hevur gjørt seg galdandi seinastu árin, er tað fyrbrigdið, at nógv sethús verða gjørd um til skrivstovu og tilíki endamál. Hetta ferir við sær, at familjur knappliga standa á gøtum og hetta elvir til dupult trýst. Í øðrum londum eru fyriskipanir um broyting av íbúðum til annað endamál. Og býráðið skal í grundini eisini góðkenna broytingar í nýtsluni, men í hesum føri er eg vissur í, at meirilutin í býráðnum gevur loyvi til at niðurleggja eina íbúð. Eg veit í hvussu er einki dømi um, at hetta verður notað. Tá hetta hendir, fáa vit sum oftast eitt nýtt arbeidsplass,

sum aftur krevur meira av fólkum til Havnar.

Hugsu av nógv um at øll skulu hava egin hús

— Hugsar býráðið ikki ov nógv um, at øll skulu hava egin hús. Hugsar verður t.d. næstan bert um útstykkjng av grundstykkjum, men ikki um at byggja?

— Tað ger man. Men býráðið hevur eisini gjørt royndir við at byggja raðhús, sum í Eysturbýnum á Tórsgarðstrøð. Men henda byggingin hevur verið nógv frammi, tí húsini vórðu so dýr. Her skulu vit tó minnst til, at húsini vóru liðug at flyta inn í flestu foru, meðan fólk, sum sjálvi byggja, flyta inn, tá eini tvey-trý

rúm eru nýtilig og so halda tey fram við at gera húsini liðug. Eisini skulu vit minnst til øll tey hundrad tals ørindini, húsabyggjarar skulu gera. Tey merkjast ikki í krónum og oyrum, men í einum almennum byggjarari eru tað kanska lóntir handverkarar, sum gera tey somu ørindini. Og slíkt dýrkar.

Alment byggjari er dýrt

— Í dag er givið at øll — tað veri seg bæði eldri sum yngri, einsamall og smærri familjur hava ikki ráð at byggja egin hús og framtíðarloysnin av íbúðarmálinum kunnu ikki vera kjallaraíbúðir og loftskømur. Átti býráðið ikki at farið undir at bygt leiguíbúðir?

— Eg haldi, at vit kundu bygt blokkar við smærri íbúðum, men eg má viðganga, at í royndum verður alment byggjari ofta ov dýrt.

— Men skal hetta halda kommununi frá at loysa tann katastrofala íbúðartørv?

— Nei.

Minnisvarðar yvir arkitektarnar

— Tú sigur, at alment byggjari ofta er ov dýrt, men er alment byggjari ikki ofta prestigubygjari?

— Jú, tað er tað avgjørt. Ofta er alment byggjari minnisvarðar yvir arkitektin ella verkfrøðingin. Og minni dentur verður lagdur á tað praktiska og kostnaðin.

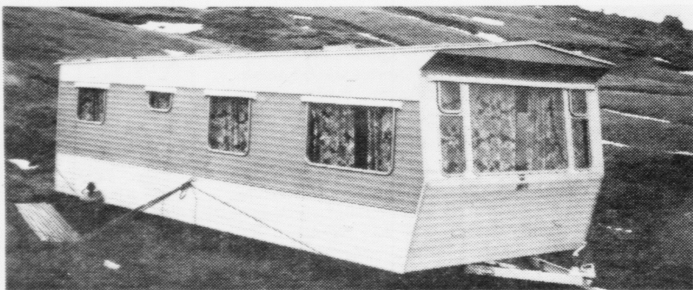
— Tað eru dømi um fólk — bæði familjur og einstaklingar — sum mugu rima av landinum, tí tey einki fáa at búa í. Høvdur býráðið ikki skyldu til at bota um hesa óhugnaliga íbúðarneyðina?

— Skyldu og skyldu. Sjálvandi má býráðið kenna skyldugt í at hýsa fólkinum frá teimum nógvum arbeidsplassunum, tá tey ikki kunnu fáa innivist.

Kunnu ikki jagstra íbúðarhávarnar

— Men hvussu við øllum teimum hundrad tals næmingunum og lærlingunum, sum mugu búa í

Framhald á síðu 18

Tað er so torført at fáa eina íbúð í Havnini í 1979, at fleiri hava valt sær hesa loysnina.